

Omstreeks 1820 werd op de buitenplaats de Nijenburg bij Heiloo het 'Engelsch werk' aangelegd. Eigenaar van de Nijenburg (in 1710 gebouwd op de plek van een voorganger) was de patriot Cornelis van Foreest. De ontwerper van dit parkje in landschapstijl was zijn zwager, de oranjegezinde militair Leonard baron Delen. Bijzonder is dat zowel het ontwerp als de bijbehorende toelichting in briefvorm bewaard zijn gebleven.

Tekst - Ronald van Immerseel

I (never) promised you a rose garden....

Een Engelse rozentuin in Heiloo

Jeanette Agnes van Delen (1762-1830) door Taco Scheltema omstreeks 1800. Collectie Stedelijk Museum Alkmaar, bruikleen van Stichting Van Foreest en Van Egmond van de Nijenburg.

Cornelis van Foreest (1756-1825) door Taco Scheltema omstreeks 1800. Colectie. Stedelijk Museum Alkmaar, bruikleen van Stichting Van Foreest en Van Egmond van de Nijenburg.

Onverwagte regulariteit

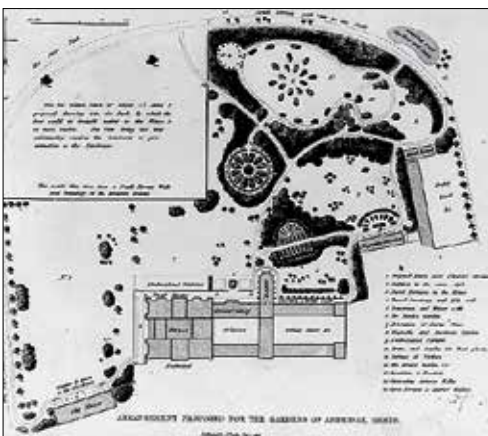
Opvallend aan het ontwerp in landschapstijl is het voorstel hierbinnen een bloementuin aan te leggen. Cornelis wilde eigenlijk liever een kwekerij in de aanleg op deze plek, maar de bloementuin was een wens van Cornelis' echtgenote Jeanette Agnes. De geometrische vorm van de bloementuin, een padenkruis in een cirkel, binnen een aanleg in landschapstijl omstreeks 1820 is bijzonder. Dit was volgens Leonard echter een bewuste keuze: "de aanleg daarvan is merklijk stijf, dog dit heb ik gedaan des Contrastes wegen, een tijd lang door kronkelpaden gewandeld hebbende frapeerd de onverwagte regulariteit, dit contrast wordt nog verhoogd door het smalle kronkelende padje dat den toegang uitmaakt, misschien is deze 'avenue' wat ongemaklijk, echter beschouwd ik het als hoofdregel tot zulke partheijen die in het binnenste leggen geene hoofdwegen te leggen, die partheijen zouden daardoor het afzonderde dat hun characteriseerd verliezen".

Naar Engels voorbeeld

Schoonzusters grote wens werd geïnspireerd door Humphry Repton. Deze beroemde Engelse landschapsarchitect schreef in zijn *Fragments on the Theory and Practise of Landscape Gardening* (1816) over de aanleg van rozentuinen: "except where it is annexed to the house, should not be visible from the roads or general walks about the place. It may therefore be of a character totally different from the rest of the scenery and its decorations should be as much those of art as of nature (...) Flowergardens on a small scale may, with propriety, be formal and artificial".

Leonard zal bekend zijn geweest met het werk van Repton door zijn verblijf in Engeland in de periode 1795-1802. In 1795 was Leonard stadhouder Willem V gevolgd op zijn vlucht naar Engeland. Leonards woorden zijn een herhaling van Reptons ideeën. Leonards bloementuin in het ontwerp is een regelrechte echo van de rozentuin op landgoed Ashridge in Hertfordshire. Hier ontwierp Repton in opdracht van graaf Bridgewater een park in landschapstijl met daarbinnen een geometrisch vormgegeven en goed verborgen rozentuin.

Of de bloementuin op de Nijenburg daadwerkelijk is aangelegd of dat Cornelis toch zijn kwekerij heeft doorgedrukt is niet bekend. In het laatste geval kon Cornelis met recht zeggen; "I (never) promised you a rose garden".

Ontwerp voor Ashridge park door Humphry Repton uit 1816.